

Par laikmetīgās mākslas jēdzienu

On the Concept of Contemporary Art

Katra māksla atspoguļo savu laikmetu, bet ne visa laikmeta māksla ir laikmetīga. Aizgājušā 20.gs. modernisma un postmodernisma pieredze ir pierādījusi, ka laikmetīguma jēdziens norāda vienu dialektiski saistītās sabiedriskās mākslas dzīves pusi, kura apliecina tās piesaisti šodienai un nākotnei, kas ir tikpat nepieciešama kā tradīciju uzturēšana un pieminekļu saglabāšana. Laikmetīgā māksla ir pašsaprotami pievērsta indivīda un sociuma aktuālām problēmām, tā ir orientēta uz laikmetīgiem un tāpēc bieži tehnoloģiskiem jauniem medijiem un jaunām mākslinieciskās komunikācijas iespējām. Bet tehnoloģiskās novācijas nav vienīgais laikmetīguma rādītājs, tikpat pašsaprotami var būt lietoti sen zināmie un īstenībā visi iedomājamie līdzekļi. Svarīgākais ir dzinulis radīt mākslu, kas ir adekvāta mūsdienām, kuras jau ir un kuras vēl tikai rodas. Tā ir vēl nezināmu ceļu un attīstības virzienu meklēšana un rašana, kas vienmēr saistīta ar risku, ar iespējamām neveiksmēm, bet tikpat labi ar atklājumiem un jaunām perspektīvām. Tā ir izešana ārpus noturīgās mākslas radīšanas, uztveres un patērēšanas aprites, izešana ārpus tradicionālā mākslas tirgus. Tā ir ne tikai mākslinieka pašizteiksme, izmantojot nebijušus vai jau apgūtus materiālus, bet arī sabiedrības intelektuālās un estētiskās aktivitātes izaicināšana un aktivizēšana, tiecoties pēc interaktīvas, nevis pasīvas reakcijas uz mākslas darbu vai procesu. Saglabājot savus sākotnējos estētiskos stimulus, vizuālā laikmetīgā māksla spēj saistīties ar visām citām mākslas un kultūras nozaru izpausmēm, zinātni, filozofiju, modernajām tehnoloģijām, veidojot vēl neklasificētas

All art is a reflection of its age, but not all the art of an age is contemporary. The modernist and post modernist experience of the passing 20th century has shown that the concept of contemporaneity refers to one half of the dialectically related social art scene. This is the side that affirms its ties to today and the future and which is just as necessary as keeping up traditions and preserving monuments. As a matter of course, contemporary art is directed towards the current problems of the individual and society, it is oriented towards contemporary and therefore quite often technologically new media and new opportunities in artistic communication. But the use of new technology is not the only indicator of contemporaneity, just as self-evident can be the use of time honoured and indeed any imaginable means of expression. The most important thing is the drive to create art that is appropriate for the here and now and for the time yet to come. It is the search for and creation of an unknown path and direction of development, always containing an element of risk and the possibility of failure, but equally the promise of new discoveries and perspectives. It is venturing beyond the creation of art that will last, beyond established patterns of perception and consumption, it is venturing outside the traditional art market. It is not just the artist's self expression through the use of previously unused or already mastered materials. As it strives for an interactive instead of passive reaction to the work and process of art, it also provokes and encourages intellectual and aesthetic activity in society. While preserving its original aesthetic stimuli, contemporary visual art can relate to all the other forms of expression in the different branches of art and culture, science, philosophy, and the new technology, forming as yet unclassified borderlines which may, in

robežparādības, kuras ar laiku var kļūt par centrālām sabiedrības kultūrapziņā. Laikmetīgās mākslas atsevišķi fenomeni bieži ir vienreizēji, tiem nav "mākslas produkta" formas un funkcijas, tie var būt efemēri, un to iedarbība ir eksplozijas un komunikācijas brīža kvalitāte; citkārt tie var likties provocējoši un stāvoši ārpus ērtiem stereotipiem. Bet tieši tāpēc tie ir brīvāki no patērētājkultūras noteiksmēm un vislabāk korelējas ar to garīguma principu, kuru tik daudzi proponē kā sabiedrības ētiskās veselības un augšupejas garantu. Un laikmetīgās mākslas jēdziens nav dogma, tas ir atvērts, paredzot mums vēl nezināmas koncepcijas un formas, kuras, nav šaubu, atnesīs 21. gadsimts.

Eduards Kļaviņš

time, become central to society's cultural awareness. The individual phenomena of contemporary art are often unique, they don't have the form and functions of "art products", they may be ephemeral and the nature of their effectiveness is in the moment of explosion and communication; in other ways they may appear to be provocative and outside the frame of comfortable stereotypes. But for precisely this reason, they are less restricted by the dictates of consumer culture and correlate best with that principle of spirituality espoused by so many as the guarantee of society's ethical health and advancement. And the concept of contemporary art is not dogma, it is open and holds the promise of as yet unknown concepts and forms which undoubtedly will come with the 21st century.

Eduards Kļaviņš